

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО І ФОЛЬКЛОРИСТИКА

*Олеся БАРТАШУК
Світлана МАХОВСЬКА*

ФРАЗЕОЛОГІЧНЕ БАГАТСТВО НОВЕЛ БРАТІВ КАПРАНОВИХ ЗІ ЗБІРОК «КОБЗАР 2000. HARD» ТА «КОБЗАР 2000. SOFT»

Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія.
Випуск 2 (42)
УДК 82.161.2-3/373.7.09

DOI:10.24144/2663-6840/2020.2(42).403-407

Барташук О., Маховська С. Фразеологічне багатство новел Братів Капранових зі збірок «Кобзар 2000. Hard» та «Кобзар 2000. Soft»; кількість бібліографічних джерел – 6; мова – українська.

Анотація. У статті проаналізовано та класифіковано фразеологізми зі збірок сучасних українських письменників, яскравих представників українського постмодерного письма, Братів Капранових «Кобзар 2000. Soft» та «Кобзар 2000. Hard». На тлі проаналізованих напрямків різнобічних досліджень творчості письменників-постмодерністів зроблено висновок про актуальність аналізу мовлення новел із представлених збірок на рівні фразеологічного багатства.

За основу підходів до класифікації фразем зі збірок «Кобзар 2000. Soft» та «Кобзар 2000. Hard» взято погляд В. Виноградова, який розподіляв фразеологізми на єдності, зрощення та сполучення. На основі опрацювання змісту аналізованих новел виділені значні масиви усіх трьох видів фразем.

Особливу увагу зосереджено на порівнянні традиційних варіантів вживання фразеологічних одиниць, виділених зі словникових статей, та аналізі прикладів авторських модифікацій традиційних фразеологічних зрощень, єдностей та сполучень на рівні заміни одного компонента іншим або розширення фраземи додатковим компонентом. Наведений приклад модифікації із відкиданням частини фразеологізму.

Окреслені також модифікації на рівні авторських версій, що уведені в новели з аналізованих збірок приказок і прислів'їв, які також розглядаються як складові фразеологічного поля сучасної української мови. Зокрема, виділено значну кількість трансформованих авторами-постмодерністами приказок і прислів'їв, з'ясовано їхню стилістичну роль в текстах аналізованих збірок з точки зору стилістики постмодерного українського письменства. Зауважено на виправданості використання авторами значної кількості несловникової лексики у текстах модифікованих паремій.

У висновках описано загальні особливості вживання традиційних фразем у новелах зі збірок «Кобзар 2000. Soft» та «Кобзар 2000. Hard» та їхніх оказіональних варіантів, окреслено напрямки подальших досліджень мови творів Братів Капранових, які, на думку авторів статті, полягають у класифікації цілісного корпусу авторських модифікацій на основі існуючих у сучасному мовознавстві підходах.

Ключові слова: фразеологізми, єдності, зрощення сполучення, вирази, паремії, модифікації.

Постановка проблеми. Фразеологічний склад будь-якої мови відбиває не лише національно-мовні, але й культурні особливості народу, що робить його досить цікавим для аналізу не лише з лінгвістичної точки зору. Так, в останні роки значно актуалізувалися дослідження фразеологічного багатства української мови не лише щодо з'ясування загальнотеоретичних питань фразеології, але й увага дослідників значною мірою зосереджується на аналізі індивідуально-авторських модифікацій фразеологічних одиниць у творах письменників різних літературних жанрів, напрямів, діалектних територій України.

Творчий доробок Капранових – це розмаїття тем, образів, проблем, відтак їх постать чи не одна з найхаризматичніших в сучасній українській літературі, водночас вони з тих сучасних письменників, хто у своїх творах активно використовує фольклорні та етнографічні матеріали. Письменники створюють цікаві та захоплюючі сюжети, інколи за власними спостереженнями та щоденниковими записами, користуються доступною для розуміння мовою, але в

той же час їх твори є невичерпним джерелом дослідження в галузі фольклору і не тільки [Крупеньова].

Аналіз досліджень. Творчість сучасних українських письменників Братів Капранових є достатньо проаналізованою та охарактеризованою. Зокрема, особливості ономастикону творів досліджувала Т. Крупеньова; лексичні особливості роману «Приворотне зілля» охарактеризувала Є. Сидорина; міфопоетика містичного в романі «Кобзар 2000» стала основою для наукових пошуків Н. Савицької; «Кобзар 2000» як презентант культурної епохи ХХІст. проаналізувала Г. Білик; Шевченкові алюзії у романі «Кобзар 2000» досліджувала О. Січка; вербалізація категорії оцінки у творах Братів Капранових була предметом дослідження С. Гузенко та ін. Водночас фразеологічне поле творів Братів Капранових, зокрема роману «Кобзар 2000», досі не стало предметом аналізу, що актуалізує обрану нами тему.

Мета статті полягає в аналізі авторських модифікацій фразеологічних зрощень, єдностей, сполучень, а також паремій у новелах Братів Ка-

правових зі збірок «Кобзар 2000. Soft» та «Кобзар 2000. Hard».

До основних завдань статті, що впливають із її мети, ми віднесли такі: 1) проаналізувати фраземи у новелах Братів Капранових із збірок «Кобзар 2000. Soft» та «Кобзар 2000. Hard» і розподілити їх на види за традиційною класифікацією В. Виноградова: єдності, зрощення та сполучення; 2) визначити фраземи з авторськими модифікаціями та визначити їхні види; 3) проаналізувати трансформації у паремійному корпусі новел із означених збірок, розглядаючи їх як один із видів фразеологізмів.

Як основний метод дослідження використується описовий із прийомами суцільної вибірки, лінгвістичного спостереження, класифікації та систематизації, який полягає в тому, що мовні явища розбиваються на окремі групи на основі подібних ознак, виявлених через зіставлення та узагальнення. Також застосовано метод семантико-стилістичного аналізу, який дозволяє розкрити смислово й стилістичну своєрідність мовних засобів та закономірності їх використання; метод структурно-функціонального аналізу фразем.

Виклад основного матеріалу. За семантичною класифікацією В. Виноградова усі фраземи у збірках Братів Капранових «Кобзар 2000. HARD» та «Кобзар 2000. SOFT» ми розподілили на фразеологічні зрощення, єдності та сполучення [Сучасна українська мова 1996, с. 80], а також виділили трансформовані авторами паремії, зосередивши увагу переважно на авторських модифікаціях виділених фразем. До категорії фразеологічних зрощень, які є абсолютно неподільними, нерозкладними, немотивованими фразеологічними одиницями, у значенні яких немає ніякого зв'язку, навіть потенційного, із значенням їх компонентів, ми віднесли значну кількість фразем із текстів «Кобзар 2000. HARD»: *на всю катушку; з набитим пухом; біс їх знає; гуляй вальсом; шляк би їх трапив; ну його до біса; давати газу; біс попував; три дні лісом; спіймати на гарячому; язиком молоти; перед людські очі; прожогом кинутися; грець з ним; дати тирси; приший кобилі хвіст; чорт його зна; по саме нікуди; накаркав; про всяк випадок; чорт забирай; права качати; перезакладатися на четвертого валета; сміх і гріх; зразу в куці; взяти за барки; пхати носа; вуха сторч; стати-ся у пригоді; немов усю ніч чорти молотили; на всі сто; світ за очі; Буба з Куцуруба; пішло юзом; вуха надерти; як на гріх; не щастить, так не щастить; не на жарт; пускати бісики тощо.*

У новелі «Причина» цікавим є варіант авторської модифікації фразеологічного зрощення «пускати бісики»: «Дівчина стенула плечима, наче з ніяковості, а з очей так і пирснули бісики...» [Капранови, «Кобзар 2000. HARD»]. Отже, простежується авторська модифікація на рівні заміни одного компонента іншим: *пустити бісики* замінено на *пирснули бісики*.

Аналогічний вид модифікації спостерігаємо у фразеологічному зрощенні *взяти за барки* у новелі «Варнак»: «— Якщо це круті, вони б не стали за

тобою ходити, а просто взяли за барки, і привіт!» [Капранови, «Кобзар 2000. HARD»].

Тлумачення зрощення у словнику подається так: **вхопити (схопити) / брати (хапати) за барки кого**. 1. Загрожуючи бійкою, примусити кого-небудь зробити щось, виконати свою волю (переважно під час сварки, бійки). 2. Рішуче домагатися чогось від кого-небудь. Синонім: *взяти за петельки* [Фразеологічний словник].

У новелах збірки «Кобзар 2000. SOFT» ми також виокремили значну кількість фразеологічних зрощень: *влучити в десятку; дати прочуханки; вищий пілотаж; світ за очі; чорт його зна; з прибабахом; намняти вуха; одним духом; прожогом скочитися; просто закачаєшся; забити памороки; без базару; отруювати життя; голова не варить; хай їм грець; на повну катушку; чорт з тобою; агніці Божі; за рибу гроші; білити лоха; милити око; молоти дурниці; взяти куш; ганяти порожняка; забивати баки; раз плюнути*

Фразеологічна єдність *забити памороки* у словнику тлумачиться так: **забивати / забити памороки (кому і без додатка)**. 1. Притупляти розум, затуманювати свідомість. 2. Позбавляти кого-небудь розуму, притомності. 3. Дурманити, п'янити (аромат) [Фразеологічний словник]. Однак у новелі «Великий лох» письменники модифікували цю фразему, увівши в неї додатковий компонент: «Правда, справжньому шпільовому таким зіхерами памороки не заб'єш» [Капранови, «Кобзар 2000. SOFT»].

Беручи за основу визначення, що фразеологічні єдності – це семантично неподільні фразеологічні одиниці, цілісне значення яких певною мірою мотивоване значенням компонентів, у збірці «Кобзар 2000. HARD» ми виділили значну кількість фразеологізмів цього виду: *вчити життя; знати свою справу; наїстись від пуза; як побитому собаці; вкляк на місці; очі зробились по п'ять рублів; як побитому собаці; пуття не буде; щоб і духу не було; у вузькому колі; аж гай шумів; без зайвих церемоній; віддати на ласку долі; не довіряючи власним очам; піддати жару; випарувався в повітря; голодний, як собака; оком не змигнув; як упіввуха; не пропадати ж добру; очі вилізли на лоба; загорлати на все горло; всі, кому не ліньки; ще порох на люльці не вгас; кров забігала по жилах; всьому свій час; душу виймати; боятись, як вогню; ще півбіді; спить і бачить; вичавлений, як лимон; місця мало не буде; гроші до рук плывуть; лежати, наче колода; маму рідну не впізнати; розкласти по полицях; мороз поза шкірою; наче шилом итрикнуло; сліпий побачить; як облуплений; вітром здуло; вчора на світ народився; з нудьги пропасти; очі з орбіт вилізли; викапаний Ален Делон; плити проти течії; шукати пригод; вчити уму-розуму; бути, як штик; заварити каші; морочити голову; випустити пазурі.*

Серед них є і такі, що зазнали авторських модифікацій. Зокрема, у єдності *викапаний Ален Делон* саме порівняння із французьким актором указує на заміну одного компонента іншим. У фразеологічній єдності *порох на люльці ще не погас*, яка у «Фразеологічному словнику української мови» подається

як «Є ще порох у порохівницях. Ще не витрачена енергія, сили, творчі можливості», спостерігається фразеологічна контамінація: «викурити люльку миру» та «є ще порох у порохівницях». Так що у новелі «Дівочі ночі» ця модифікація отримала таке стилістичне втілення: «Я був повен сили і бажання довести Оленці, що вчорашній нокаут не більш як епізод на довгій дорозі кохання, і що є ще лицарі в Україні, і що в нас та сила, що у батьків була, і що порох на люльці ще не погас...» [Капранови «Кобзар 2000. HARD»].

У новелі «Варнак» фразеологічну єдність *наче шилом итрикнуло* автори модифікують, додавши до неї новий компонент: «Колька підскочив, *наче його шилом в дупу итрикнуло*» [Капранови, «Кобзар 2000. HARD»].

Рясніють фразеологічними єдностями і новели збірки «Кобзар 2000. SOFT»: *вилізти на голову, з'їхати з глузду, під усіма парами, хоч в око стрель, сісти на голову, ноги звісити, все на своїх місцях, як на підбір, задля годиться, шукай вітра, моралі читати, *наче випарувався, ні жива, ні мертва, розводити руками, початківцям щастить, полуда спала з очей, як на долоні, з дуба впав, крізь землю провалитись, ні в які ворота не лізе, голову морочити, очі вилізли на лоба, сама не своя, як кіт коло сметани, язика проковтнути, вітер у вухах свище, оком не повести, аж гай шумить, сісти на шию, маму рідну продати, загнати в глухий кут, *наче з-під землі виріс* тощо.**

Зокрема, фразеологізм *шукай вітра* у словниковій статті подається так: **шукати (ловити / доганяти) вітра в полі**. 1. Не можна знайти кого-небудь, марно намагатися дізнатись про чиєсь місце перебування. 2. Здійснювати безрезультатні пошуки спроби віднайти кого-, що-небудь [Фразеологічний словник].

У новелі «Петрусь» цей фразеологізм набуває авторських модифікацій на рівні відсутності його частини (в полі): «А за два дні канікули *закінчуються, вона з Христинкою перебирається до міської квартири, шукай потім вітра – не в Ярославі ж, справді, питати*» [Капранови, «Кобзар 2000. SOFT»].

Модифікація на рівні заміни одного компонента на інший спостерігається у фразеологічній єдності як *кіт коло сала*, вжитій у новелі «Породила мене мати»: «Ну і *заступила я на чергування, щоб, значить, цю, з близнюками, не пропустити, все ходжу коло неї, як кіт коло сметани*» [«Кобзар 2000. SOFT»], яка у словнику має значення «як (мов, ніби і т. ін.) кіт до сала. Жадібно, дуже енергійно» [Фразеологічний словник].

Розуміючи фразеологічні сполучення як фрази, створені за допомогою реалізації зв'язаних значень слів, ми зі збірки новел «Кобзар 2000. HARD» у цю категорію також віднесли досить багато фразем: у *доброму гуморі, мати щиру вдачу, припасти до смаку, втримати відчуття часу, втримати рівновагу, втратити пильність, дзвінкий сміх, прокинувся ентузіазм, справити враження, кинути погляд, лють кипить, читався жах, викликати цікавість, мати зв'язки, прийняти бій, багатий досвід, ноги*

зім'якли, супроводжувати поглядом, дихати оптимізмом, охопив азарт, дерев'яний голос, чарівний голос, важкий погляд, набратись сил, збиратись з силами, привести до ладу, вивчати очима, відкрити душу, провалитись у сон, слухна нагода, втратити терпець, надія пропала, абсолютно начхати, янгольський голос, тримати напрямом, осоловілі очі, шосте чуття, кам'яне обличчя, олив'яна тиша, сталеві нерви та ін.

Серед вибраних із контексту фразеологічних сполучень помітні ті, що зазнали авторських змін, зокрема до таких віднесемо сполучення *кам'яне обличчя*, що у словнику подається зі значенням «...з кам'яним лицем. Дуже серйозно, суворо і т. ін.» [Фразеологічний словник]. Натомість у новелі «Розрита могила» фразеологізм з кам'яним лицем модифікується шляхом поширення додатковими компонентами: «Після безсонної ночі під очима темніли кола, руки дрібно трусилися, а перелякані очі скося позирали то на важке підборіддя та кам'яне обличчя супутника у цивільному, то на грубезну кобуру сержанта» [Капранови, «Кобзар 2000. HARD»]. Цей же вид модифікації – поширення фрази додатковими компонентами – спостерігається із сполученням *шосте чуття* у новелі «Розрита могила»: «Шосте чуття вже не наказувало – воно просто воляло, але нічого вдіяти було неможливо» [Капранови, «Кобзар 2000. HARD»].

У текстах збірки «Кобзар 2000. SOFT» ми також виділили значну кількість фразеологічних сполучень: *дурна куля, серце тріпотить, дати спокій, зчинити галас, надолужити втрачене, золота дружина, хазяйська рука, муркотіти під ніс, мати рацію, втратити пильність, запала тиша, терпець урвався, ватяні ноги, проводити поглядом, взяти себе в руки, серце похолело, робота кипить, ловити погляд, крутитись дзигною, підтримувати контакти, гра долі, вивчати очима, золота молодь, втратити з поля зору, справа честі, оцінити ситуацію, краєм ока тощо*.

Зазнав модифікації на рівні заміни одного компонента іншим та доповнення іншим фразеологізм *проводити поглядом*, який у «Фразеологічному словнику української мови» трактується так: *проводити / провести очима (поглядом) кого. Довго, проникливо, не відриваючись, дивитися на кого-небудь* [Фразеологічний словник], а в новелі «Відьма» використаний у такому реченні: «Я *супроводжував її поглядом і думав, що робити*» [Капранови, «Кобзар 2000. SOFT»].

Повної модифікації зазнав у новелі «Відьма» фразеологізм *почувати себе ніяково, незручно; ні в сих, ні в тих; моторошино; недобре, зле* [Фразеологічний словник], оскільки в ньому відбувається як заміна одного компонента іншим, так і поширення додатковим компонентом: «Я *насправді почувався дедалі незатишніше. І навіть вже не тільки через урвища край дороги. В повітрі відчувалась якась прихована ворожість, далека загроза...*» [Капранови, «Кобзар 2000. SOFT»].

Під час аналізу мови новел Братів Капранових на предмет особливостей вживання фразем впадає

в око використання авторами багатьох осучаснених та модернізованих паремій, що слугують як вираженню мовної гри, яка є однією із основних ознак постмодерного твору, так і передачі соціальних та професійних особливостей описаних героїв: «Тяжело в ученій, легко в гробу» («Гайдамака») [Капранови, «Кобзар 2000. HARD»]; «...прокинувся з абсолютно хворою головою, наче всю ніч партизанив» («Княжич») [Капранови, «Кобзар 2000. HARD»]; «Дивився на нього, як на Панаса з *«На добраніч, діти»* («Княжич») [Капранови, «Кобзар 2000. HARD»]; «Він говорив, наче магнітофон, без жодної інтонації» («Княжич») [Капранови, «Кобзар 2000. HARD»]; «...з глибоким життєвим досвідом» («Дівочії ночі») [Капранови, «Кобзар 2000. HARD»]; «...ходив у широченних, як Чорне море, трусах» («Дівочії ночі») [Капранови, «Кобзар 2000. HARD»]; «...доніс до мене останні краплі інформації» («Дівочії ночі») [Капранови, «Кобзар 2000. HARD»]; «Кожна хвилинка цідиться, як дурна самогонка» («Дівочії ночі») [Капранови, «Кобзар 2000. HARD»]; «...дивиться з усмішкою, як учителька на першокласника» («Дівочії ночі») [Капранови, «Кобзар 2000. HARD»]; «Нам, незалежним бізнесменам, завжди доводиться перезакладатися на четвертого валета» («Варнак») [Капранови, «Кобзар 2000. HARD»]; «Ми їм платити не будемо, краще знімемося з місця і ларі верді» («Варнак») [Капранови, «Кобзар 2000. HARD»]; «Буду грати бабів» («Варнак») [Капранови, «Кобзар 2000. HARD»]; «До нас підвалив Толик з двома сосками» («Москалева криниця») [Капранови, «Кобзар 2000. HARD»]; «Кухні бомблять» («Москалева криниця») [Капранови, «Кобзар 2000. HARD»]; «Молися, аби *«вишки»* не дали!» («Розрита могила») [Капранови, «Кобзар 2000. HARD»]; *«Ми збиралися таким собі елітарним п'ян-клубом»*; «Йому динаму крутить, а сама – повія» («Кавказ») [Капранови, «Кобзар 2000. HARD»]; «Коли торгуєш тілом, треба мати що продавати» («Кавказ») [Капранови, «Кобзар 2000. HARD»]; «Ліка запалила нову цигарку. В машині вже сміливо можна було вішати колінвал» («Як умру, то...») [Капранови, «Кобзар 2000. SOFT»]; «Можє, він не фізик, а шізик» («Як умру, то...») [Капранови, «Кобзар 2000. SOFT»]; «Он як у вирізі екзерцициється» («Відьма») [Капранови, «Кобзар 2000. SOFT»]; «...не трусити своїм чоловічим причандаллям на сміх сусідам» («Відьма») [Капра-

нови, «Кобзар 2000. SOFT»]; «*Агата Крісті була старою недограною англійкою, а ти молода, щойно вграта українка*» («Відьма») [Капранови, «Кобзар 2000. SOFT»]; «*Я заплющився, немов від електрозварювання*» («Відьма») [Капранови, «Кобзар 2000. SOFT»]; «*Не будемо довго воловодитись і корчити з себе незаймані дівчат*» («Породила мене мати...») [Капранови, «Кобзар 2000. SOFT»]; «*Віддаємо дл...дь за дурня*» («Доля») [Капранови, «Кобзар 2000. SOFT»] та ін.

Варто зауважити, що активне уживання авторами у модифікованих фразеологізмах-пареміях згрубілої лексики, вульгаризмів та жаргонізмів, на думку дослідників, пояснюється тим, що мовці-постмодерністи не мають на меті дошкулити слухачеві, завдати персональної образи чи критикувати об'єкт мовлення, вони таким чином виявляють власне ставлення й ті емоції, які викликає в них предмет розмови [Монахова 2013, с. 51].

Висновки. Отже, у мові художніх текстів новел Братів Капранових зі збірок «Кобзар 2000. SOFT» та «Кобзар 2000. HARD» виявлені численні приклади вживання як загальновідомих фразеологізмів (єдностей, зрощень та сполучень), так і їх авторських модифікованих форм. Найпродуктивнішим способом модифікації фразем є заміна одного компонента іншим, а також поширення додатковими компонентами.

Натомість аналіз засвідчив, що фразеологізми-паремії в новелах Братів Капранових зазнали більш суттєвих модифікацій на рівні зовнішньої і внутрішньої структур. Такі оказіональні перетворення здійснюються авторами переважно з метою конкретизації або заміни фразеологічного значення, надання нових відтінків, посилення емоційно-експресивного забарвлення висловлювання, прагматичного ефекту, а також увиразнення, уточнення контексту та характеристики персонажів.

У цілому, здійснений аналіз фразем у новелах аналізованих збірок Братів Капранових дає змогу стверджувати, що вони є органічною складовою ідіостилю письменників, їм притаманна семантична зв'язність компонентів та стилістична маркованість.

Актуальними і перспективними вбачаються нам дослідження та класифікація цілісного корпусу авторських модифікацій у творчості Братів Капранових, що можуть стати предметом наступних розвідок.

ЛІТЕРАТУРА

1. Брати Капранови. Кобзар 2000. Hard. URL: https://royallib.com/read/kapranovi_brati/kobzar_2000_Hard.html#0 (дата звернення 5.05.2020).
2. Брати Капранови. Кобзар 2000. Soft. URL: https://read-online.in.ua/read/kobzar_2000_soft/1 (дата звернення 7.05.2020).
3. Крупенцова Т.І. Особливості ономастикону творів братів Капранових. URL : <file:///C:/Users/user/Downloads/131368-282576-1-PB.pdf> (дата звернення 6.05.2020).
4. Монахова Т.В. Народництво, модернізм і постмодернізм у лінгвістиці тексту. URL: https://movoznavstvo.org.ua/index.php?option=com_attachments&task=download&id=252 (дата звернення 05.05.2020).
5. Сучасна українська мова: довідник / За ред. О.Д. Пономаріва. 2-ге вид., випр. і доп. Київ: Либідь, 1996. 320 с.

6. Фразеологічний словник української мови. URL: <https://slovnkyk.me/dict/phraseology> (дата звернення 02.05.2020).

REFERENCES

1. Braty Kapranovy. Kobzar 2000 [Kobzar 2000]. Hard. URL: https://royallib.com/read/kapranovi_brati/kobzar_2000_Hard.html#0 (data zvernennia 5.05.2020) [in Ukrainian].
2. Braty Kapranovy. Kobzar 2000 [Kobzar 2000]. Soft. URL: https://read-online.in.ua/read/kobzar_2000_soft/1 (data zvernennia 7.05.2020) [in Ukrainian].
3. Krupeniova T.I. Osoblyvosti onomastykonu tvoriv brativ Kapranovykh [Features of the onomasticon of the Kapranov brothers works] URL: <file:///C:/Users/user/Downloads/131368-282576-1-PB.pdf> (data zvernennia 6.05.2020) [in Ukrainian].
4. Monakhova T.V. Narodnytstvo, modernizm i postmodernizm u linhvistytsi tekstu [Narodnytstvo, modernism and postmodernism in the linguistics of the text]. URL: https://movoznavstvo.org.ua/index.php?option=com_attachments&task=download&id=252 (data zvernennia 05.05.2020) [in Ukrainian].
5. Suchasna ukrainska mova (1996) [Modern Ukrainian Language]: dovidnyk (1996) / Za red. O.D. Ponomariva. 2-he vyd., vypr. i dop. Kyiv: Lybid. 320 s. [in Ukrainian].
6. Frazеологічний словник української мови [Phraseological dictionary of the Ukrainian language]. URL: <https://slovnkyk.me/dict/phraseology> (data zvernennia 02.05.2020) [in Ukrainian].

PHRASEOLOGICAL UNITS IN THE KAPRANOV BROTHERS SHORT STORIES FROM THE COLLECTIONS OF «KOBZAR 2000. HARD» AND «KOBZAR 2000. SOFT»

Abstract. The article analyzes and classifies phraseologies from the language of novels from the collections of modern Ukrainian writers, bright representatives of Ukrainian postmodern writing, the Kapranov Brothers «Kobzar 2000. Soft» and «Kobzar 2000. Hard». On the background of the analyzed directions of the currently existing diverse research of the works of postmodern writers, a conclusion is made about the relevance of the analysis the speech of novels from these collections at the level of phraseological richness.

As a basis for classification phrases from the collections «Kobzar 2000. Soft» and «Kobzar 2000. Hard» were taken views of V. Vinogradov, who divided the phraseologies into unity, merging and combination. On the basis of processing the analyzed novels, are identified significant arrays of all three types of phrases.

Particular attention is focused on comparison of traditional variants of phraseological points selected from dictionary articles, and the analysis of examples of authorial modifications of traditional phraseological conjunctions, units and combinations at the level of replacing one component with another or spreading the phrase with an additional component. Is given an example of modification with dropping the part of the phraseology.

It is also circumscribed modifications at the level of the author's versions introduced into the novels from the analyzed collections of proverbs and sayings, which are also considered as components of the phraseological field of the modern Ukrainian language. In particular, a significant number of proverbs and sayings transformed by postmodernist authors were clarified, their stylistic role in the texts of the analyzed collections in terms of stylistics of postmodern Ukrainian literature was clarified. It is noted the justifiability that the authors use non-vocabulary in the texts of modified paremias.

The conclusions note the common aspects of using traditional phrases in novels from the collections «Kobzar 2000. Soft» and «Kobzar 2000. Hard» and their occasional versions and outline areas for further research into the language of the Kapranov Brothers, which, according to the authors opinion, are corpus of author's modifications on the basis of existing approaches in modern domestic linguistics.

Keywords: phraseology, unity, merging, combination, paremias, modifications.

© Барташук О., Маховська С., 2020 р.

Олеся Барташук – кандидат історичних наук, доцент кафедри української мови та літератури Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, доцент, Хмельницький, Україна; <https://orcid.org/0000-0002-9022-5523>

Olesya Bartashuk – Candidate of History, Associate Professor of the Department of Ukrainian Language and Literature at the Khmelnytsky Academy of Humanities and Education, Associate Professor, Khmelnytsky, Ukraine; <https://orcid.org/0000-0002-9022-5523>

Світлана Маховська – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та літератури Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, доцент, Хмельницький, Україна; <https://orcid.org/0000-0002-2177-9733>

Svitlana Makhovska – Candidate of Philology, Associate Professor of the Department of Ukrainian Language and Literature at the Khmelnytsky Academy of Humanities and Pedagogy, Associate Professor, Khmelnytsky, Ukraine; <https://orcid.org/0000-0002-2177-9733>